

полости рта различных категорий военнослужащих Вооруженных Сил Украины с учетом факторов риска, которые возникают в условиях службы и определение путей оптимизации предоставления им медицинской помощи лечебно-профилактическими учреждениями системы Минздрава Украины.

Ключевые слова: заболеваемость, госпитализация, трудовые потери, военнослужащие, болезни полости рта, оказания медицинской помощи.

Resume. The article examined the features of dental disease and hospitalization due to oral cavity diseases of various categories of the Armed Forces of Ukraine with regard to risk factors arising in terms of service and identify ways of optimizing provide them with medical care medical establishments of Ukraine.

Key words: morbidity, hospitalization, oral diseases, military, medical care.

УДК 614.2

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ІНФЕКЦІЙНІ ТА ПАРАЗИТАРНІ ХВОРОБИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН ТЕРИТОРІЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 10 РЕГІОНАЛЬНОГО САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Л.А. Устінова¹, І.М. Плахотнюк², М.О. Третяков², Н.В. Соліна²,
Б.І. Веровчук²

Українська військово-медична академія МО України, м. Київ
10 Регіональне санітарно-епідеміологічне управління ЗС України, м. Київ

Резюме. В статті на основі поглибленого епідеміологічного аналізу виявлені закономірності розвитку захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби військовослужбовців військових частин території відповідальності 10 регіонального санітарно-епідеміологічного управління в 2001-2014 рр. Встановлено, що найбільш поширеними нозологіями були вірусні інфекційні хвороби, які характеризуються ушкодженням шкіри та слизових оболонок (так звані «дитячі інфекції») за рахунок вітряної віспи та краснухи, кишкові інфекції, паразитарні хвороби, туберкульоз легень та вірусні гепатити.

Ключові слова: епідемічний процес, захворюваність, інфекційні та паразитарні хвороби, військовослужбовці.

Вступ. Проблема боротьби з інфекційними захворюваннями не втратила своєї актуальності і в цей день, не дивлячись на досягнення сучасної медицини. Особливо це стосується проблеми удосконалення системи епідеміологічного нагляду.

Проблемі профілактики інфекційних та паразитарних хвороб в ЗС України присвячено ряд робіт: Курпіта О.О. зі співавт., 2002; Хижняк М.І. зі співавт., 2002, 2007; Баркевич В.А. зі співавт., 2004; Півник В.М. зі співавт., 2004; Устінова Л.А. зі співавт., 2007, 2008; Лугова Г.В. зі співавт., 2009; Савицький В.Л.,

2010; Огороднійчук І.В. зі співав., 2013; Крушельницький О.Д. зі співав., 2015 [1-17].

Однак, на сьогодні епідемічна ситуація в ЗС України залишається несприятливою, залишаються не вивченими питання регіональних особливостей захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби військовослужбовців.

Таким чином, вивчення проявів захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби військовослужбовців військових частин території відповідальності 10 РСЕУ в 2001-2014 рр. є актуальним, що визначило мету і завдання дослідження.

Матеріали та методи дослідження. Об'єктом дослідження були прояви епідемічного процесу у військах на території відповідальності 10 РСЕУ.

Предмет дослідження – статистичні матеріали захворюваності військовослужбовців (військовослужбовців строкової служби, офіцерів, військовослужбовців за контрактом), щорічні звіти 10 Регіонального санітарно-епідеміологічного управління (РСЕУ).

Вивчення особливостей захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби військовослужбовців військових частин території відповідальності 10 РСЕУ в 2001-2014 рр. проводилося з використанням епідеміологічного методу дослідження, методів статистичної обробки та системного аналізу.

Метою роботи було вивчення особливостей захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби військовослужбовців військових частин території відповідальності 10 РСЕУ в 2001-2014 рр. для визначення напрямків удосконалення системи епідеміологічного нагляду.

Результати дослідження та їх обговорення. За результатами вивчення багаторічної динаміки захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби (I клас хвороб) військовослужбовців строкової служби військових частин території відповідальності 10 РСЕУ в 2001-2014 рр. нами встановлено, що захворюваність серед особового складу військ регіону відповідальності в 2001-2014 рр. характеризується зменшенням рівнів захворюваності та носила в цілому спорадичний характер із сезонними епідемічними підйомами та епідемічними підйомами в періоди формування військових колективів, рис. 1.

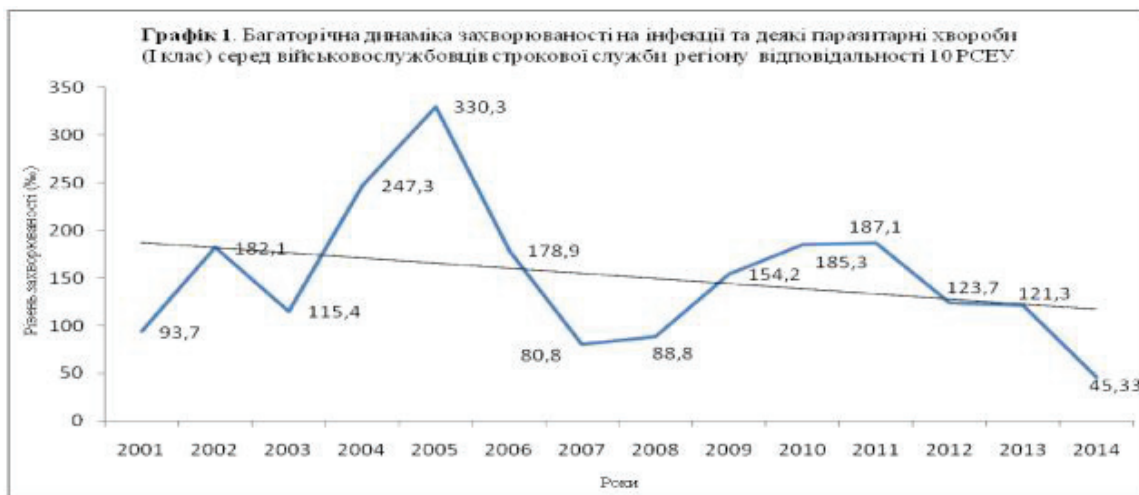

Рис. 1. Багаторічна динаміка захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби військовослужбовців строкової служби військових частин території відповідальності 10 РСБУ в 2001-2014 рр.

Рівень інфекційної захворюваності (І клас хвороб) військовослужбовців строкової служби у 2014 році становив 45,33‰ (рис. 1), що у 2,7 рази менше в порівнянні з попереднім роком (121,3‰).

В 2012 р. в структурі хвороб І класу провідне місце займає захворюваність військовослужбовців строкової служби на вірусні інфекційні хвороби, які характеризуються ушкодженням шкіри та слизових оболонок (так звані «дитячі інфекції»), яка склала 90% від усіх інфекційних та паразитарних хвороб, друге місце займають кишкові інфекції, частка яких у структурі хвороб І класу складає майже 4,5%, на третьому місці паразитарні хвороби – 3,2% та незначні долі у структурі (менше відсотка) складають туберкульоз легенів, менінгококова інфекція та вірусні гепатити – 0,7%, 0,3% та 0,2% відповідно, інші інфекційні хвороби у структурі І класу складають 1,2%.

В 2013 р. в структурі хвороб І класу провідне місце займає захворюваність військовослужбовців строкової служби на вірусні інфекційні хвороби, які характеризуються ушкодженням шкіри та слизових оболонок (так звані «дитячі інфекції»), яка склала 89,38% від усіх інфекційних та паразитарних хвороб, друге місце займають паразитарні хвороби, частка яких у структурі хвороб І класу складає майже 5,76%, на третьому місці кишкові інфекції – 2,72% та незначні долі у структурі (менше відсотка) складають туберкульоз легенів, менінгококова інфекція та вірусні гепатити – 0,39%, 0,45% та 0,45% відповідно, інші інфекційні хвороби у структурі І класу складають 0,84%.

В структурі захворюваності на хвороби І класу в 2014 р. провідне місце займала захворюваність військовослужбовців строкової служби на вірусні інфекційні хвороби, які характеризуються ушкодженням шкіри та слизових оболонок (так звані «дитячі інфекції»), частка яких склала 83,04% від усіх

інфекційних та паразитарних хвороб, рис. 2. Друге місце в структурі захворюваності займають кишкові інфекції, частка яких у структурі хвороб I класу складає 9,37%, на третьому місці паразитарні хвороби – 5,33% та незначні долі у структурі складають туберкульоз легенів, вірусні гепатити – 0,48%, та 0,65% відповідно, інші інфекційні хвороби у структурі I класу складають 1,13%.

Діаграма 1. Структура інфекційної захворюваності (I клас) серед військовослужбовців строкової служби за 2012р.

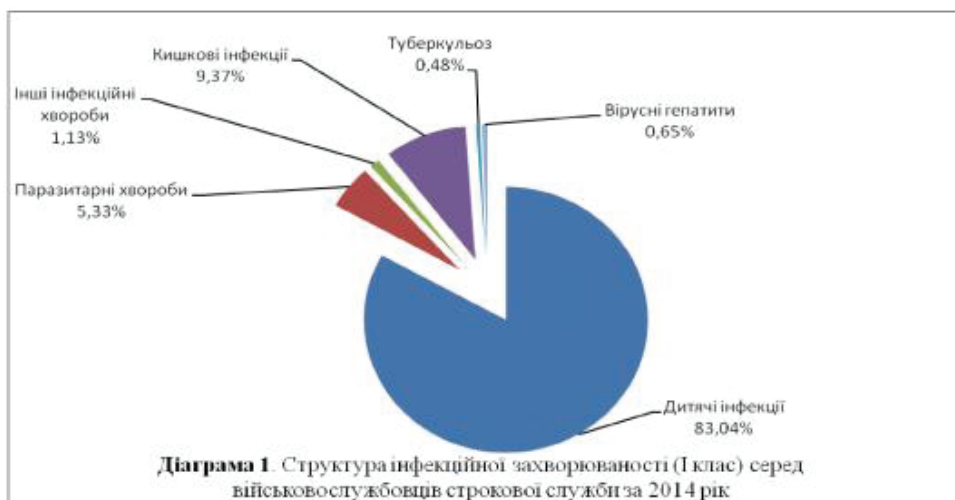
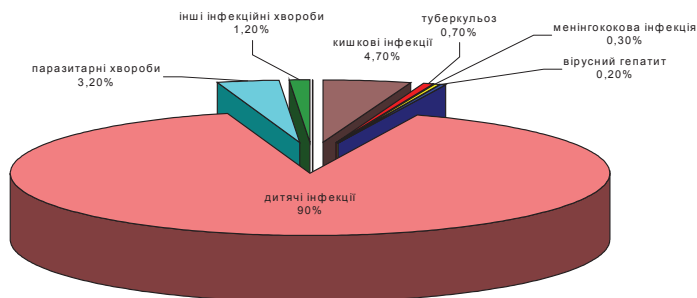

Рис. 2. Структур захворюваності на хвороби I класу військовослужбовців строкової служби військових частин території відповідальності 10 РСЕУ в 2001-2014 рр.

Рівень інфекційної захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби офіцерів, прапорщиків та військовослужбовців служби за контрактом в 2001-

2014 рр. зменшувався (рис. 3) і в 2014 р. становив 5,42‰, що на 10,2% менше, ніж у минулому році (6,03‰).

Рис. 3. Багаторічна динаміка захворюваності на інфекційні та паразитарні хвороби офіцерів, прапорщиків та військовослужбовців служби за контрактом військових частин території відповідальності 10 РСЕУ в 2001-2014 рр.

Провідне місце у структурі хвороб I класу серед осіб офіцерського складу, прапорщиків та військовослужбовців служби за контрактом в 2013 році займали вірусні гепатити, частка яких склала 48,44% з тенденцією до збільшення в 2,7 рази у порівнянні з 2012 роком, збільшення захворюваності відбулося переважно за рахунок збільшення захворювань серед осіб офіцерського складу на вірусний гепатит «В» у 13,2 рази (з 1 випадку у 2012 році до 16 випадків у 2013 році), рис. 4. На другому місці знаходилися кишкові інфекційні хвороби, частка яких склала 25% з тенденцією до зменшення на 46% у порівнянні з 2012 роком. На третьому місці знаходився туберкульоз легенів, частка якого склала 10,94% з тенденцією до збільшення в 2,7 рази у порівнянні з 2012 роком. Четверте місце займали вірусні інфекційні хвороби, які характеризуються ушкодженням шкіри та слизових оболонок (так звані «дитячі інфекції») їхня частка у структурі I класу складала 7,81%, що в 3,6 рази нижче показників минулого року. На п'ятому місці з часткою в 6,25% знаходяться всі інші інфекційні хвороби I класу, окрім ВІЛ-інфекції/СНІДу яка посідала шосте місце у структурі I класу та складала майже 1,56%, що у 2,5 рази менше у порівнянні з 2012 роком.

Діаграма 2. Структура інфекційної захворюваності (I клас) серед осіб офіцерського складу, прапорщиків та військовослужбовців служби за контрактом

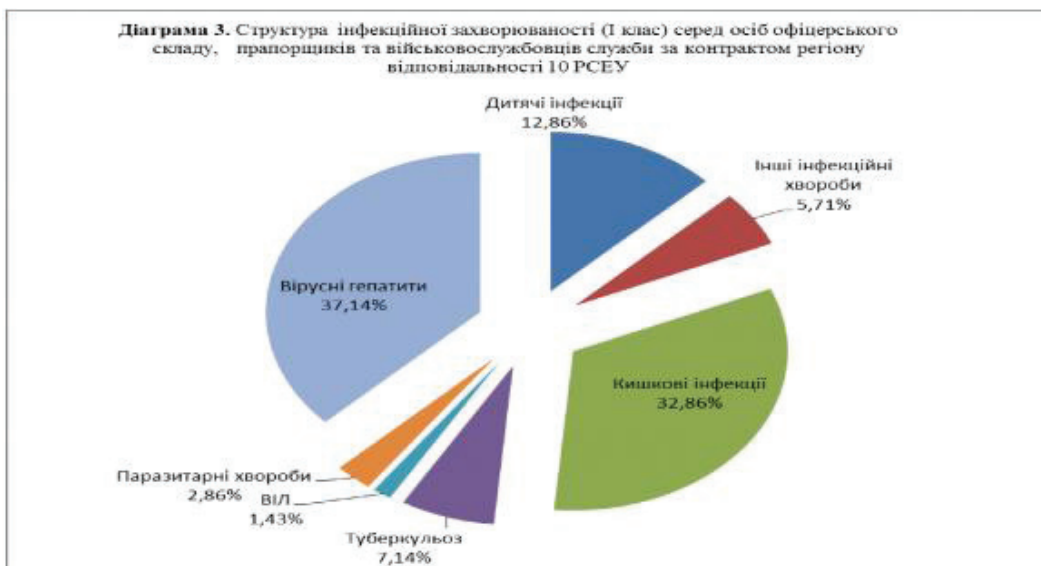
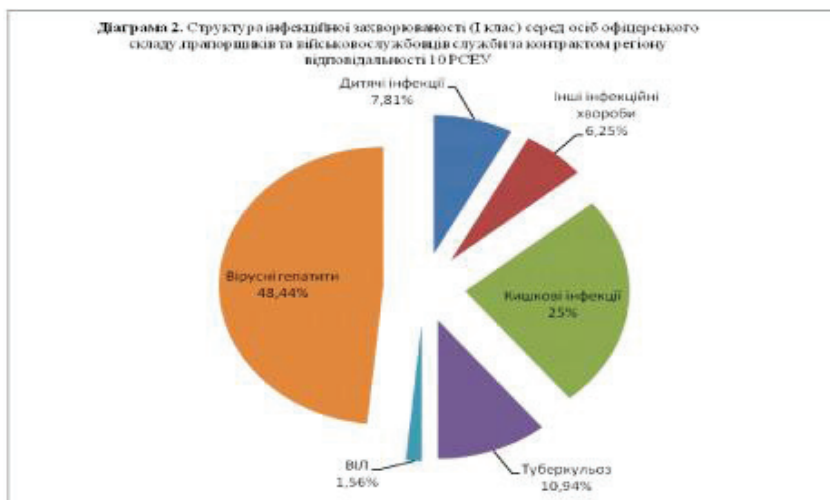
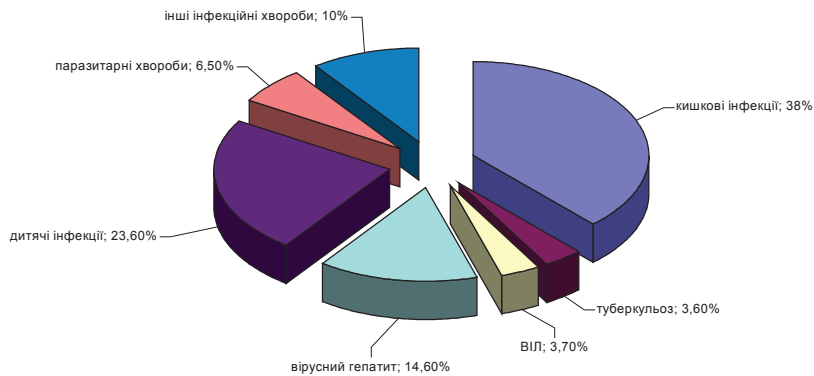

Рис. 4. Структур захворюваності на хвороби I класу військовослужбовців офіцерського складу, прапорщиків та військовослужбовців служби за контрактом військових частин території відповідальності 10 РСБУ в 2001-2014 рр.

Провідне місце у структурі хвороб I класу серед осіб офіцерського складу, прапорщиків та військовослужбовців служби за контрактом в 2014 році займали вірусні гепатити, частка яких складала 37,14% (2013р. – 48,44%), на другому місці знаходилися кишкові інфекційні хвороби частка яких складала 32,86% (2013 р. - 25%), на третьому місці знаходилися вірусні інфекційні хвороби, які характеризувалися ушкодженням шкіри та слизових оболонок («дитячі інфекції», а саме вітряна віспа), частка яких складала 12,86% (2013р. - 7,81%), четверте місце займав туберкульоз легень, його частка у структурі I класу складала 7,14% (2013р. – 10,94%). На п'ятому місці з часткою в 5,71% знаходилися всі інші інфекційні хвороби I класу (2013р. – 6,25%).

Висновки

1. Встановлено, що захворюваність серед особового складу військ регіону відповідальності 10 РСБУ в 2001-2014 рр. характеризується зменшенням рівнів захворюваності та носила в цілому спорадичний характер із сезонними епідемічними підйомами та епідемічними підйомами в періоди формування військових колективів.

2. Виявлено, що в структурі захворюваності на деякі інфекційні та паразитарні хвороби військовослужбовців строкової служби та офіцерів, військовослужбовців за контактом військових частин зони відповідальності 10 РСБУ в 2012-2014 рр. найбільш поширеними нозологіями були вірусні інфекційні хвороби, які характеризуються ушкодженням шкіри та слизових оболонок (так звані «дитячі інфекції») за рахунок вітряної віспи та краснухи, кишкові інфекції, паразитарні хвороби, туберкульоз легень та вірусні гепатити.

Література

1. Баркевич В.А. Санітарно-епідемічний стан у Збройних Силах України та основні напрямки його покращення / В.А. Баркевич // Збір керівного складу медичної служби Збройних Сил України. – К.: РВВ УВМА. – 2004. – 27-33.

2. Баркевич В.А. Характеристика інфекційної захворюваності у Збройних Силах України / В.А. Баркевич // Сучасні аспекти військової медицини – 2004. – № 9. – С. 9-16.

3. Лугова Г.В. Особливості розвитку епідемічного процесу гострих кишкових інфекцій в Збройних Силах України в сучасних умовах / Г.В. Лугова, В.Ф. Марієвськнй, Л.А. Устінова [та ін.] // Проблеми військової охорони здоров'я. - К: УВМА. – 2009. – № 25. - С. 140-146.

4. Лугова Г.В. Епідеміологічні особливості захворюваності на гострі кишкові інфекції у військах, які дислоковані в басейні р. Дніпро / Г.В. Лугова, В.Ф. Марієвськнй, Л.А. Устінова // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2009. – № 26. - С. 133-139.

5. Півник В.М. Імунологічна ефективність і безпека ревакцинації військовослужбовців проти епідемічного паротиту / В.М. Півник, Л.М. Дзигора // Проблеми військової охорони здоров'я. - 2004. - № 14. - С. 340-345.
6. Устінова Л.А. Деякі аспекти інфекційної захворюваності військовослужбовців в умовах переходу до комплектування ЗС України військовослужбовцями контрактної служби / Л.А. Устінова // Вісник соціальної гігієни. – 2007. – №4. – С. 22-26.
7. Устінова Л.А. Епідеміологічні особливості розвитку гострих кишкових інфекцій в Збройних Силах України залежно від території дислокації, видів та родів військ / Л.А. Устінова, М.І. Хижняк, М.Д. Кошіль [та ін.] // Охорона здоров'я України. – 2008. – Вип. № 1 (29). – С. 77 – 80.
8. Крушельницький О.Д., Огороднійчук І.В., Дернова А.Д., Доброштан Д.І., Потапчук В.А. Можливі епідеміологічні ризики на Південному Сході для законних збройних формувань України // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2015. – Вип. № 43. – С. 126-136.
9. Курпіта О.О. Поширення вірусних гепатитів В та С серед військовослужбовців ЗС України / О.О. Курпіта, В.С. Зосименко, В.І. Курпіта // Проблеми військової охорони здоров'я. - 2002. - № 12. - С. 54-59.
10. Денисенко К.П. Регіональні особливості захворюваності інфекційними хворобами різних категорій військовослужбовців Збройних Сил України / К.П. Денисенко, Л.А. Устінова // Військова медицина України. – 2014. – Том 14 (4). – С. 88 – 93.
11. Устінова Л.А. Актуальні питання протибактеріологічного захисту військ в сучасних умовах / Л.А. Устінова, К.П. Денисенко, Н.Ю. Кіндрат [та ін.] // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2014. – № 36. – С. 247 – 260. – Інв. 675. – Таємно.
12. Хижняк М. Смертність військовослужбовців Збройних Сил України / М. Хижняк, Л. Бідненко, І. Думаєвський [та ін.] // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2002. – № 12. – С. 233–237.
13. Хижняк М.І. Аналіз інфекційної захворюваності військовослужбовців у різних адміністративно-територіальних зонах відповідальності / М.І. Хижняк, О.Е. Матусевич // Проблеми військової охорони здоров'я – 2007. – № 20. – С. 134-140. – Інв. № 841. – Таємно.
14. Савицький В.Л. Сучасні особливості протиепідемічного захисту у ЗС України на воєнний час / В.Л. Савицький, Л.А. Устінова, М.І. Хижняк [та ін.] // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2010. – № 27. – С. 50–71. – Інв. № 1063. – Таємно.
15. Огороднійчук І.В. Вивчення загальних питань щодо захворюваності особового складу Збройних Сил України / І.В.Огороднійчук // Проблеми

військової охорони здоров'я: зб. наук. праць Укр. військ.-мед. академії. – К.: УВМА. – 2013. – Вип. № 37. – С.58-64.

16. Гук А.В. Особливості надання медичної допомоги військовослужбовцям строкової служби, які хворі на інфекційні та паразитарні хвороби, в медичних пунктах військових частин Збройних Сил України / А.В. Гук, Л.А. Устінова, М.І. Хижняк [та ін.] // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2012. – № 31. – С. 107 - 115.

17. Гук А.В. Актуальні питання удосконалення організації надання першої лікарської допомоги інфекційним хворим медичними службами військових частин Збройних Сил України в сучасних умовах / А.В. Гук, Л.А. Устінова, М.І. Хижняк [та ін.] // Сучасні аспекти військової медицини. – 2010. – № 16 – С. 77-82.

Резюме. *В статье на основе углубленного эпидемиологического анализа выявлены закономерности развития заболеваемости инфекционные и паразитарные болезни военнослужащих воинских частей территории ответственности 10 регионального санитарно-эпидемиологического управления в 2001-2014 гг. Установлено, что наиболее распространенными нозологиям были вирусные инфекционные болезни, характеризующиеся повреждением кожи и слизистых оболочек (так называемые «детские инфекции») за счет ветряной оспы и краснухи, кишечные инфекции, паразитарные болезни, туберкулез легких и вирусные гепатиты.*

Ключевые слова: *эпидемический процесс, заболеваемость, инфекционные и паразитарные болезни, военнослужащие.*

Resume. *The article is based on in-depth epidemiological analysis revealed the patterns of morbidity from infectious and parasitic diseases of military units area of responsibility of 10 regional sanitary-epidemiological control in the 2001-2014 biennium. Found that the most common nosology were viral infectious disease characterized by damage to the skin and mucous membranes (so-called “childhood infections”) due to chicken pox and rubella, intestinal infections, parasitic diseases, pulmonary tuberculosis and viral hepatitis.*

Keywords: *epidemic process incidence of infectious and parasitic diseases, soldiers.*